

Súd: Okresný súd Liptovský Mikuláš
Spisová značka: 9P/131/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5618203046
Dátum vydania rozhodnutia: 31. 10. 2018
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Slavomíra Mlynarčíková
ECLI: ECLI:SK:OSLM:2018:5618203046.2

Uznesenie

Okresný súd Liptovský Mikuláš vo veci starostlivosti o maloleté deti M. U., nar. X. XX. XXXX a X. U., nar. XX. X. XXXX, obidvaja trvale bytom K. Ľ. XXX, Q. X. S., t. č. v Detskom domove Ružomberok, so sídlom Kalvárska 35, Ružomberok, IČO: 30 227 283, zastúpené kolíznym opatrovníkom Obcou Partizánska Ľupča, so sídlom Partizánska Ľupča 417, IČO: 00 315 656, deti rodičov: matky F. U., nar. XX. X. XXXX, trvale bytom K. Ľ. XXX, okres X. S., a otca S. U., nar. XX. XX. XXXX, trvale bytom K. Ľ. XXX, okres X. S., t. č. bytom X. N. XXXX/XX, v konaní o návrhu Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Liptovský Mikuláš, so sídlom M. M. Hodžu 30, Liptovský Mikuláš, IČO: 30 794 536, na nariadenie neodkladného opatrenia, takto

rozhodol:

Súd n a r i a d ť u j e neodkladné opatrenie:

I. Maloleté deti M. U., nar. X. XX. XXXX a X. U., nar. XX. X. XXXX s a do právoplatného skončenia konania vo veci samej, vedeného na Okresnom súde Liptovský Mikuláš pod sp. zn. 9P/131/2018, z v e r u j ú do starostlivosti Detského domova Ružomberok, so sídlom Kalvárska 35, Ružomberok, IČO: 30 227 283.

II. Matka j e až do právoplatného skončenia konania vo veci samej, vedeného Okresným súdom Liptovský Mikuláš pod spisovou značkou 9P/131/2018 p o v i n n á prispievať na výživu maloletých detí M. U., nar. X. XX. XXXX a X. U., nar. XX. X. XXXX, mesačne na každé dieťa vo výške 30 % zo sumy životného minima na nezaopatrené neplnoleté dieťa, podľa § 62 ods. 3 zákona č. 36/2005 Z. z. v znení neskorších predpisov, v spojení s § 2 písm. c/ zákona č. 601/2003 Z. z. v znení neskorších predpisov, vždy do 15. dňa kalendárneho mesiaca vopred na účet Detského domova Ružomberok, so sídlom Kalvárska 35, Ružomberok, od odovzdania maloletých detí do uvedeného zariadenia.

III. Otec j e až do právoplatného skončenia konania vo veci samej, vedeného Okresným súdom Liptovský Mikuláš pod spisovou značkou 9P/131/2018 p o v i n n ý prispievať na výživu maloletých detí M. U., nar. X. XX. XXXX a X. U., nar. XX. X. XXXX, mesačne na každé dieťa vo výške 30 % zo sumy životného minima na nezaopatrené neplnoleté dieťa, podľa § 62 ods. 3 zákona č. 36/2005 Z. z. v znení neskorších predpisov, v spojení s § 2 písm. c/ zákona č. 601/2003 Z. z. v znení neskorších predpisov, vždy do 15. dňa kalendárneho mesiaca vopred na účet Detského domova Ružomberok, so sídlom Kalvárska 35, Ružomberok, od odovzdania maloletých detí do uvedeného zariadenia.

IV. Neodkladné opatrenie t r v á do vykonateľnosti rozhodnutia tunajšieho súdu sp. zn. 9P/131/2018 o nariadení ústavnej starostlivosti nad maloletými deťmi.

o d ô v o d n e n i e :

1. Navrhovateľ podal na Okresný súd Liptovský Mikuláš dňa 31. 10. 2018 návrh na nariadenie neodkladného opatrenia podľa § 367 ods. 2 Civilného mimosporového poriadku, ktorým navrhol, aby súd odovzdal maloletého M. U., nar. X. XX. XXXX a X. U., nar. XX. X. XXXX do starostlivosti Detského

domova Ružomberok, a aby zaviazal rodičov maloletých prispievať na výživu detí vo výške 30 % zo sumy životného minima na účet detského domova. Svoj návrh odôvodnil tým, že maloleté deti sa narodili ako štvrté a piate dieťa matky, z manželstva s otcom, ktoré bolo rozsudkom Okresného súdu Liptovský Mikuláš č. 9P/92/2015-37 rozvedené dňa 2. 12. 2015, právoplatným dňa 29. 12. 2015. Vo veci návrhu otca na zapretie otcovstva k maloletému M. M. X., je vedené konanie na Okresnom súde Liptovský Mikuláš pod sp. zn. 10C/164/2016. Maloletí vyrastali v málo podnetnom prostredí svojej matky v K. L., ktorá nadmerne požívala alkoholické nápoje. Domácnosť, v ktorej žili, vyžadovala pravidelné vykurovanie a zabezpečenie odstránenia plesní v izbách, čo matka nezabezpečila. U maloletých sa prejavil nedostatok podnetov na správny telesný a duševný vývin. Maloletí boli dňa 18. 1. 2017 umiestnení na dobrovoľný pobyt v krízovom stredisku CSS Anima v Liptovskom Mikuláši. Uznesením Okresného súdu Liptovský Mikuláš č. 1P/129/2017 zo dňa 1. 3. 2018, právoplatným dňa 4. 5. 2018, boli maloleté deti dočasne odňaté z osobnej starostlivosti rodičov a bolo nariadené výchovné opatrenie na účely zabezpečenia odbornej pomoci maloletým alebo zabezpečenia úpravy rodinných a sociálnych pomerov maloletých - pobyt v zariadení Detský domov, Kalvárska 35, Ružomberok, na dobu najdlhšie 6 mesiacov od právoplatnosti uznesenia, kde sú deti doposiaľ. Uvedené výchovné opatrenie sa skončí dňa 4. 11. 2018. Matka maloletých nikde nepracuje, nemá žiadny oficiálny príjem. V domácnosti sa zdržiava zriedka, často sa zdržuje u suseda v obci, ktorému údajne chodí strážiť psa. Matka sa o deti nezaujíma, nenavštevuje ich v detskom domove, nepýta si ich domov. Z alkoholizmu sa matka nelieči. Otec o deti neprejavil žiadny záujem. O deti sa zaujímajú ich staršie sestry, ktoré nebyvajú s matkou v dome - O. Z., nar. XX. X. XXXX, ktorá je zamestnaná, býva u svojho priateľa a S. Z., nar. XX. X. XXXX, ktorá tiež býva u svojho priateľa. Sestry sa o deti zaujímajú, navštevujú ich často, na víkendy a prázdniny si deti berú väčšinou do bydliska sestry S. a jej priateľa. Maloleté deti sú umiestnené v profesionálnej rodine v G., kde sa dobre adaptovali, sú spokojné. Obidvaja navštevujú Materskú školu v G.. Obaja s profesionálnou matkou absolvovali očné vyšetrenia, nosia dioptrické okuliare. Podľa pozorovaného správania maloletých v profesionálnej rodine, deti sú na členov rodiny zvyknuté, vytvorili si vzájomné citové väzby. Maloletí majú svoju vlastnú izbu, primerane vybavenú. V domácnosti majú dostatok hračiek, knižiek a iných podnetov na ich všestranný rozvoj. Navrhovateľ na záver dodal, že výchovné opatrenie, ktoré bolo uložené na zabezpečenie odbornej pomoci alebo zabezpečenia úpravy rodinných a sociálnych pomerov maloletých na dobu najdlhšie 6 mesiacov, nespĺnilo svoj účel. Podľa zistených skutočností sa rodinné a sociálne pomery rodičov neupravili. Matka ani otec nevytvorili podmienky na návrat maloletých detí do rodinného prostredia. Pomery na strane oboch sestier neumožňujú v súčasnej dobe zabezpečovať sústavnú starostlivosť o maloletých. V súčasnom období majú maloleté deti aj naďalej rezervované miesto v Detskom domove Ružomberok. Návrat maloletých do rodinného prostredia nepovažuje navrhovateľ za perspektívny.

2. Podľa § 360 ods. 1 Civilného mimosporového poriadku (ďalej len „CMP“), neodkladné opatrenie možno nariadiť aj bez návrhu v konaniach, ktoré možno začať aj bez návrhu.

Podľa § 367 ods. 1 CMP, neodkladným opatrením môže súd nariadiť, aby ten, kto má maloletého pri sebe, maloletého odovzdal do starostlivosti toho, koho označí súd, alebo do striedavej osobnej starostlivosti.

Podľa 367 ods. 2 CMP, o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia rozhodne súd najneskôr do siedmich dní od doručenia návrhu. V tejto lehote súd uznesenie vyhotoví.

Podľa § 367 ods. 3 CMP, uznesenie o nariadení neodkladného opatrenia je vykonateľné vyhlásením; ak sa nevyhlasuje, je vykonateľné, len čo bolo vyhotovené.

Podľa § 367 ods. 4 CMP, uznesenie o nariadení neodkladného opatrenia súd môže doručiť účastníkom až pri uskutočnení jeho výkonu, ak je predpoklad, že by bol výkon rozhodnutia inak zmarený. Účastníkom, ktorí neboli prítomní pri výkone uznesenia, doručí súd uznesenie spolu so zápisnicou o priebehu výkonu dodatočne.

Podľa § 2 ods. 1 a 2 CMP, na konania podľa tohto zákona sa použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku, ak tento zákon neustanovuje inak. Na účely tohto zákona sa pojmy žaloba, strana a spor vykladajú ako návrh na začatie konania, účastník konania (ďalej len „účastník“) a konanie podľa tohto zákona, ak z povahy veci nevyplýva inak.

Podľa § 324 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“), pred začatím konania, počas konania a po jeho skončení súd môže na návrh nariadiť neodkladné opatrenie.

Podľa § 325 ods. 1 CSP, neodkladné opatrenie môže súd nariadiť, ak je potrebné bezodkladne upraviť pomery alebo ak je obava, že exekúcia bude ohrozená.

Podľa § 326 ods. 1 a 2 CSP, v návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia sa popri náležitostiach žaloby podľa § 132 <<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2015/160/20160701>> uvedie opísanie rozhodujúcich skutočností odôvodňujúcich potrebu neodkladnej úpravy pomerov alebo obavu, že exekúcia bude ohrozená, opísanie skutočností hodnoverne osvedčujúcich dôvodnosť a trvanie nároku, ktorému sa má poskytnúť ochrana a musí byť z neho zrejmé, akého neodkladného opatrenia sa navrhovateľ domáha. K návrhu musí navrhovateľ pripojiť listiny, na ktoré sa odvoláva.

Podľa § 329 ods. 1 prvá veta CSP, súd môže rozhodnúť o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia aj bez výsluchu a vyjadrenia strán a bez nariadenia pojednávania.

Podľa § 329 ods. 2 CSP, pre neodkladné opatrenie je rozhodujúci stav v čase vydania uznesenia súdu prvej inštancie.

Podľa § 330 ods. 1 a 2 CSP, súd môže určiť, že neodkladné opatrenie bude trvať len po určený čas. Ak to povaha veci pripúšťa, súd môže nariadiť neodkladné opatrenie, ktorého obsah by bol totožný s výrokom vo veci samej.

Podľa čl. 5 zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine (ďalej len „ZR“), záujem maloletého dieťaťa je prvoradým hľadiskom pri rozhodovaní vo všetkých veciach, ktoré sa ho týkajú. Pri určovaní a posudzovaní záujmu maloletého dieťaťa sa zohľadňuje najmä

- a) úroveň starostlivosti o dieťa,
- b) bezpečie dieťaťa, ako aj bezpečie a stabilita prostredia, v ktorom sa dieťa zdržiava,
- c) ochrana dôstojnosti, ako aj duševného, telesného a citového vývinu dieťaťa,
- d) okolnosti, ktoré súvisia so zdravotným stavom dieťaťa alebo so zdravotným postihnutím dieťaťa,
- e) ohrozenie vývinu dieťaťa zásahmi do jeho dôstojnosti a ohrozenie vývinu dieťaťa zásahmi do duševnej, telesnej a citovej integrity osoby, ktorá je dieťaťu blízkou osobou,
- f) podmienky na zachovanie identity dieťaťa a na rozvoj schopností a vlôh dieťaťa,
- g) názor dieťaťa a jeho možné vystavenie konfliktu lojality a následnému pocitu viny,
- h) podmienky na vytváranie a rozvoj vzťahových väzieb s obidvomi rodičmi, súrodencami a s inými blízkymi osobami,
- i) využitie možných prostriedkov na zachovanie rodinného prostredia dieťaťa, ak sa zvažuje zásah do rodičovských práv a povinností.

Podľa § 28 ods. 2 ZR, rodičovské práva a povinnosti majú obaja rodičia. Pri ich výkone sú povinní chrániť záujmy maloletého dieťaťa.

Podľa § 62 ods. 1, 2 a 3 ZR, plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom je ich zákonná povinnosť, ktorá trvá do času, kým deti nie sú schopné samé sa živiť. Obaja rodičia prispievajú na výživu svojich detí podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov. Dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni rodičov. Každý rodič bez ohľadu na svoje schopnosti, možnosti a majetkové pomery je povinný plniť svoju vyživovaciu povinnosť v minimálnom rozsahu vo výške 30% zo sumy životného minima na nezaopatrené nepľnoleté dieťa alebo na nezaopatrené dieťa podľa osobitného zákona.

Podľa § 75 ods. 1 ZR, pri určení výživného prihladne súd na odôvodnené potreby oprávneného, ako aj na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného. Na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného prihladne súd aj vtedy, ak sa povinný vzdá bez dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania, zárobku, majetkového prospechu; rovnako prihladne aj na neprimerané majetkové riziká, ktoré povinný na seba berie.

Podľa § 2 písm. c) zákona č. 601/2003 o životnom minime, za životné minimum fyzickej osoby alebo fyzických osôb, ktorých príjmy sa posudzujú podľa § 3 spoločne, sa považuje suma alebo úhrn súm 93,61 eura mesačne, ak ide o zaopatrené nepľnoleté dieťa, o nezaopatrené dieťa.

3. Civilný mimosporový poriadok ako osobitný, teda špeciálny právny predpis (lex specialis) v § 360 a nasl. obsahuje len niektoré ustanovenia o neodkladných opatreniach - vo veciach ochrany maloletého, vo veciach výživného, vo veciach osobnej starostlivosti o maloletého a o povolení súdu na výkon oprávnenia vo veci starostlivosti o maloletých. Navrhovateľ podal návrh na nariadenie neodkladného opatrenia vo veci osobnej starostlivosti o maloletých podľa § 367 CMP a vo veci výživného podľa § 366 CMP. Pre neodkladné opatrenie je rozhodujúci stav v čase vydania tohto uznesenia. Ku dňu podania návrhu a ku dňu vydania tohto uznesenia sa maloleté deti nachádzajú v Detskom domove v Ružomberku. Povinnosť odovzdať dieťa do starostlivosti niekoho iného je možné uložiť len tomu, kto má maloleté dieťa pri sebe. Vzhľadom na uvedené súd pri rozhodnutí o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia vo veci odovzdania (zverenia) detí do starostlivosti detského domovu vychádzal zo všeobecného právneho predpisu, ktorým je Civilný sporový poriadok (lex generalis). Tento v § 325 ods. 2 demonštratívne uvádza niektoré príklady neodkladných opatrení, ktoré môže súd nariadiť. Vyššie citovanými zákonnými ustanoveniami je možné rýchlo a pružne riešiť situáciu, ktorá vyžaduje okamžitý zásah súdu. Pre nariadenie neodkladného opatrenia je nevyhnutná potreba bezodkladnej úpravy pomerov účastníkov. Posúdenie, či a kedy je takáto potreba daná, je ponechaná na úvahe súdu. Okrem toho je základným zákonným predpokladom nariadenia neodkladného opatrenia aj hodnoverným spôsobom osvedčiť dôvodnosť a trvanie uplatneného nároku, ktorému sa má súdom poskytnúť neodkladná ochrana. Neodkladné opatrenie si teda vyžaduje naliehavosť takéhoto opatrenia, osvedčenie danosti práva a nevyhnutnosť potreby takejto úpravy. Vzhľadom na účel a podstatu neodkladného opatrenia je rozsah dokazovania, na rozdiel od konania vo veci samej, značne zúžený.

4. V konaní vo veciach starostlivosti o maloleté deti je účelom neodkladného opatrenia v prvom rade ochrana maloletých detí. Záujem maloletého dieťaťa je vždy prvoradý (čl. 3 Dohovoru o právach dieťaťa, čl. 24 ods. 2 Charty základných práv Európskej únie). Preto súd pri rozhodovaní prihliadal na záujem maloletých detí, najmä na ich zdravie, citové väzby, vývinové potreby a stabilitu výchovného prostredia. Pri posudzovaní záujmov maloletých detí tiež zohľadňoval úroveň starostlivosti o deti, bezpečnosť detí, ako aj bezpečnosť a stabilitu prostredia, v ktorom sa deti zdržiavajú, ochranu duševného, telesného a citového vývinu detí, ohrozenie vývinu detí a pod. Na základe vykonaného dokazovania, v rozsahu nevyhnutne potrebnom pre rozhodnutie o neodkladnom opatrení, súd dospel k záveru, že sú splnené zákonné predpoklady pre jeho nariadenie. Súd považoval za osvedčené, že ochrana záujmov maloletých detí si vyžaduje okamžitú úpravu formou neodkladného opatrenia, pokiaľ nedôjde k rozhodnutiu súdu vo veci samej.

5. Z pripojeného spisu sp. zn. 1P/129/2017 mal súd zistené, že uznesením tunajšieho súdu zo dňa 1. 3. 2018 boli maloleté deti dočasne odňaté z osobnej starostlivosti rodičov a súd nariadil výchovné opatrenie maloletým na účely zabezpečenia odbornej pomoci maloletým alebo zabezpečenia úpravy rodinných a sociálnych pomerov maloletých - pobyt v Detskom domove v Ružomberku na dobu najdlhšie 6 mesiacov od právoplatnosti uznesenia. Toto rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť dňa 4. 5. 2018. Výchovné opatrenie trvá do 4. 11. 2018.

6. Z návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia mal súd osvedčené, že rodičia nevytvorili podmienky na návrat detí do rodinného prostredia. Matka sa o maloleté deti nezaujíma, v detskom domove ich nenavštevuje. Rovnako sa o maloletých nezaujíma ani ich otec. Podľa tvrdení navrhovateľa uložené výchovné opatrenie nespĺnilo svoj účel. Záujem o deti prejavujú len ich staršie sestry, ktorých pomery aktuálne neumožňujú zabezpečovať starostlivosť o maloleté deti. Zo správy detského domova zo dňa 24. 10. 2018 považoval súd za preukázané, že deti sú toho času v profesionálnej náhradnej rodine, ktorá im zabezpečuje adekvátnu starostlivosť. Maloleté deti sa na nové prostredie adaptovali, sú v pozitívnej interakcii so všetkými členmi profesionálnej náhradnej rodiny. Ich návrat do rodinného prostredia nie je perspektívny. Detský domov navrhol ústavnú starostlivosť vykonávanú v ich zariadení vo forme profesionálnej náhradnej rodiny. Na základe uvedených skutočností, prihliadajúc na zdravie a riadny vývin maloletých detí, súd vyhovel návrhu a podľa § 367 CMP nariadil neodkladné opatrenie, ktorým maloletého M. M. X. dočasne zveril do starostlivosti Detského domova v Ružomberku, v ktorom sú maloletí aktuálne umiestnení.

7. Súčasne súd na návrh navrhovateľa uložil rodičom povinnosť prispievať na výživu maloletých detí v nevyhnutnej miere, a to každému z nich sumou vo výške 30 % zo sumy životného minima (od 1. 7. 2018 vo výške 93,61 eura) na nezaopatrené nepľnoleté dieťa, ktorá v súčasnej dobe predstavuje

28,08 eura mesačne. Výživné v nevyhnutnej miere je určené len na uspokojovanie základných osobných potrieb maloletých detí. O tejto výške výživného bolo rozhodnuté s poukazom na § 62 ods. 3 ZR ako o minimálnej zákonnej výške výživného, z dôvodu, že súd pri neodkladnom opatrení nemá reálnu možnosť zistiť schopnosti, možnosti a majetkové pomery rodičov na to, aby mohol určiť skutočnú objektívnu sumu výživného. Bez ohľadu na to, aký majú rodičia príjem a aké sú ich majetkové pomery, alebo aké sú odôvodnené potreby maloletých, sú povinní zo zákona prispievať na výživu detí aspoň v minimálnom rozsahu, čo je aktuálne 28,08 eura mesačne na každé dieťa. Výživné sú rodičia povinní platiť vždy do 15. dňa každého kalendárneho mesiaca na účet detského domova. Takéto neodkladné opatrenie predstavuje len dočasnú úpravu, ktorej cieľom je prioritne zabezpečiť v nevyhnutnej miere základný rámec plnenia si vyživovacej povinnosti zo strany rodičov.

8. Na záver súd uvádza, že Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Liptovský Mikuláš podal spolu s návrhom na nariadenie neodkladného opatrenia aj podnet na začatie konania o nariadenie ústavnej starostlivosti nad maloletými deťmi. Za tým účelom súd vykoná dokazovanie a následne po vyhodnotení všetkých dôkazov rozhodne v súlade so záujmami maloletých detí. Po dokazovaní vo veci samej súd určí výživné v takej výške, ktorá bude zodpovedať odôvodneným potrebám maloletých a súčasne schopnostiam a možnostiam povinných.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu možno podať odvolanie v lehote 15 dní odo dňa doručenia na Okresnom súde Liptovský Mikuláš (písomne v štyroch vyhotoveniach). Odvolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 359, § 362 ods. 1 CSP).

V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh). (§ 363 CSP)

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že:

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 365 ods. 1 CSP).

Odvolanie možno odôvodniť aj tým, že súd prvej inštancie nesprávne alebo neúplne zistil skutočný stav veci. Odvolacie dôvody možno meniť a dopĺňať až do rozhodnutia o odvolaní (§ 62 ods. 1, 2 CMP).

Neodkladné opatrenie je vykonateľné doručením, ak osobitný predpis neustanovuje inak (§ 332 ods. 1 CSP).